

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

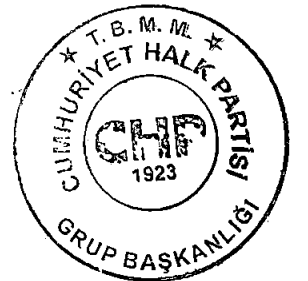
Tarih: 30.4.2025
Sayı: 755

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında
teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 15.04.2025

Orhan SARIBAL
Bursa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 6-5-2025	Esas No: 2/3087

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK LİGİ
05 Mayıs 2025
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
05 Mayıs 2025
No: 1623289

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; hicri 10 Muharrem 61 (miladi 10 Ekim 680) tarihinde Kerbela'da Peygamberimizin torunu Hz. Hüseyin başta olmak üzere ehlibeyt çocuklarından ve ehlibeyt taraftarlarından toplam 72 kişinin şehit edilmesi yüzyıllardır İslam aleminin kanayan bir yarasıdır. Bu olay Alevilerin inanç ve ibadetlerinin de belirleyici öğesi ve ilkesi olmuştur.

Bu olaylarla birlikte Peygamberimizin soyundan gelen ve İmam Muhammed Mehdi hariç tümü zamanın zalim hükümdarlarının emriyle şehit edilen 12 İmam da Alevi inancında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle Aleviler her yıl 1 Muharrem'den 12 Muharrem'e kadar Allah rızası için oruç tutar ve Kerbela şehitleri ile 12 İmamlar aşkına matem yaşarlar. Bu vesileyle peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa ve onun soyuna sevgilerini ve bağlılıklarını vurgularlar.

Muharrem'in 13'üncü gününde ise Kerbela'da Yezid'in ordusu tarafından susuz şehit edilen Kerbela şehitlerinin ruhuna aşure pişirir, Hz. İmam Hüseyin'in oğlu Hz. İmam Zeynel Abidin'in kurtularak Kur'an-ı Kerim'in Kevser süresinde Yüce Yaradan tarafından verilen Ehli Beyt'in yani Peygamberimizin soyunun sonsuza kadar devam edeceği müjdesini gerçekleşmesi adına da kurbanlar keserler ve dağıtırlar. Aşurelerin pişirildiği, kurbanların kesildiği ve dağıtıldığı Ehli Beyt soyundan olan Mürşitlerin, Pirlerin (Dedelerin) ve aile büyüklerinin ziyaret edildiği bugünde bütün aile bireylerinin bir arada olması çok önemlidir. Alevi inancının önemli bir günü olan Muharrem Ayı'nın 13'üncü gününde bütün insanlar gibi Alevilerin de inanç özgürlüklerini yaşaması, Anayasa'nın inanç özgürlüğü ve eşitlik ilkesinin bir gereğidir.

Ancak bugüne kadar Alevi vatandaşlarımızın bu inançsal ritüellerini kamusal alanda özgürce ve rahatlıkla yerine getirmelerine imkan sağlayacak düzenlemeler yapılmamış, bu kutsal günlerin takvimsel ve yasal çerçevede tanınması sağlanmamıştır.

Alevi vatandaşlarımızın inançlarına özgü bu önemli gün, mevcut dini bayramlar arasında yer almadığı için, bireyler kutsal kabul ettikleri günü tam anlamıyla yaşayamamakta; kamu çalışanları izin kullanmak zorunda kalmakta, çocuklar okula gitmek zorunda kalmakta ve toplumsal olarak bu kutsal gün görünmez kılınmaktadır.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesi "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir" hükmünü içerirken; 24. maddesi ise "Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir" diyerek inanç özgürlüğünü anayasal güvence altına almaktadır.

Benzer biçimde, Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. Maddesi de din ve vicdan özgürlüğünü açık bir şekilde korumakta ve bu özgürlüğün yalnızca bireysel değil, toplumsal olarak da yaşanabilir hale getirilmesini öngörmektedir.

Bugün ülkemizin nüfusunun yaklaşık dörtte birini oluşturan Alevi vatandaşlarımızın inançlarının gereğini yerine getirebilmeleri için, Muharrem Ayı'nın 13'üncü gününün dini bayram ilan edilmesi, Anayasa'da teminat altına alınan eşitlik, inanç özgürlüğü ve Laiklik ilkelerinin hayata geçirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Devletin temel görevi, tüm inanç topluluklarının kamusal alanda eşit şekilde var olabilmesini sağlamak ve ayrımcılığı önlemektir.

Uluslararası örnekler de bu konudaki uygulamaların çoğulcu demokrasi anlayışıyla nasıl şekillendiğini göstermektedir. Uluslararası alanda çok inançlı ve çok kültürlü toplumlar farklı dini grupların kutsal günlerine saygı gösterilmesini yalnızca toplumsal barış için değil, aynı zamanda insan

hakları ve eşit yurttaşlık ilkesi kapsamında da zorunlu görmektedir. Bu bağlamda aşağıdaki örnekler dikkat çekicidir:

Hindistan: Hindu çoğunluğa sahip olmasına rağmen ülkede Müslümanlar için Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı, Hristiyanlar için Noel ve Paskalya, Sihler için Gurpurab gibi farklı dinlere ait birçok gün resmi tatil olarak kabul edilmiştir.

Endonezya: Müslüman çoğunluğun yaşadığı Endonezya'da, Budistlerin Waisak Bayramı, Hristiyanların Noel'i ve Çin takvimine göre kutlanan Çin Yeni Yılı gibi azınlık inançlara ait günler resmi tatil olarak tanınmaktadır.

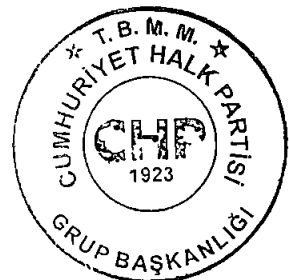
İngiltere ve Kanada gibi ülkelerde, farklı inanç gruplarına yönelik dini bayramlarda kamu kurumları esneklik sağlamakta, yerel yönetimler toplulukların talepleri doğrultusunda dini günlerde tatil kararı alabilmektedir. Kanada'da bazı eyaletlerde Yahudi Yom Kippur günü ya da Hindu Diwali günü gibi bayramlarda kamu personeline özel izin verilmesi uygulaması bulunmaktadır.

ABD: Anayasal olarak din ve devlet işleri ayırıcıdır, ancak birçok eyalette okullar ve kamu kuruluşları, Yahudi veya Hristiyan dini günlerinde fiili olarak tatil uygulamasına gitmektedir. Bu uygulamalar toplumun kültürel çeşitliliği gözetilerek şekillenmektedir.

Toplumsal barışın korunması, farklı inançlara saygının tesisi ile mümkündür. Bu saygının güvence altına alınması ise ancak yasaların koruyuculuğu ile sağlanabilir.

Bu kanun teklifi ile Alevi yurttaşlarımızın kutsal kabul ettikleri ve toplumsal hafızada derin izler bırakan Aşure Günü'nün dini bayram ilan edilmesi amaçlanmaktadır. Böylece hem anayasal eşitlik ilkesi gereği yerine getirilmiş olacak, hem de inanç özgürlüğü yalnızca metinlerde kalan bir ilke olmaktan çıkarılarak pratikte de yaşanabilir hale gelecektir.

Bu adım aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin çok inançlı ve çok kültürlü yapısına duyduğu saygının, laiklik ilkesine dayalı eşit yurttaşlık anlayışının ve sosyal hukuk devleti ilkesinin gereğidir. Aşure Günü'nün dini bayram ilan edilmesi; toplumsal barışı güçlendirecek, farklı inançların bir arada yaşama kültürünü destekleyecek ve devletin tüm yurttaşlarına eşit mesafede durduğu yönündeki güveni pekiştirecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Alevi vatandaşların inançlarının gereği olan Aşure Günü'nün dini bayram ilan edilerek anayasal eşitlik ilkesine uygun şekilde güvence altına alınması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

ULUSAL BAYRAM VE GENEL TATİLLER HAKKINDA KANUNDA

DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki B/3 bendi eklenmiştir:

"3. Aşure Günü; Hicri takvime göre Muharrem ayının 13 üncü günüdür."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

